

دوشنبه 10 آذر 1393 - 8 صفر 1436 - 1 دسامبر 2014

در سال 1280 ش (1901 م) ویلیام دارسی، سرمایه‌دار انگلیسی، موفق به کسب امتیاز بهره‌برداری و لوله‌کشی نفت و قیر در سراسر ایران...

* 10 آذر در دفاع مقدس

* شهادت شهید رضا روح الامین (1359 ش)
اشاره:

شهید رضا روح‌الامین، سال ۱۳۴۱ ش در یک خانواده متوسط و پای‌بند به اصول مذهبی دیده به جهان هستی گشود. وی پس از طی دوره کودکی وارد عرصه فراگیری علم و دانش شد. دوره دبیرستان رضا مصادف بود با اوج‌گیری خفقان و استبداد رژیم خائن پهلوی. او به‌علت تربیت دینی‌ای که داشت، از همان اوائل نسبت به بسیاری از مسائل روز به‌روشنی آگاه بود و تا آنجا که موقعیت اجازه می‌داد، به ماهیت رژیم مزدور پهلوی پی برده بود. او با تشکیل جلسات مذهبی و قرائت قرآن، کمبودهای معنوی را که در خود احساس می‌کرد، جبران نمود. رضا قرآن را تنها دوست واقعی خود می‌دانست و حرکت اولیه خود را نیز به واسطه همین دوستی آغاز نمود. به دنبال بالا گرفتن مبارزات مردمی علیه رژیم طاغوتی شاه، رضا نیز در صف مبارزان روح‌الله (ره) قرار گرفت و عمده فعالیت‌های خود در زمینه جمع‌آوری دوستان و هم‌سن و سال‌هایش و ارائه آگاهی‌های لازم به آنان و بسیج آن‌ها علیه رژیم سفاک پهلوی تعریف می‌نمود. مسئولین مدرسه بارها او را مورد بازخواست قرار دادند و حتی تصمیم به اخراج رضا از دبیرستان گرفتند و به‌علت فعالیت‌های انقلابی او، مأموران ساواک چند روز مدرسه را به محاصره خویش درآوردند. روح‌الامین یک‌بار به وسیله مزدوران رژیم ستم‌شاهی دستگیر شد و مدت چند روز را هم در زندان به سر برد. در پی پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، رضا تصمیم گرفت به فلسطین برود و مبارزات اسلامی خود را در آنجا ادامه دهد ولی به‌علت سن کم و هم‌چنین عدم موافقت مسئولین وقت از رفتن او جلوگیری به عمل آورده شد. با شروع جنگ تحمیلی رژیم متجاوز بعثی، عازم جبهه‌های نبرد شد و این گفته خود را که: «تا شکست دولت بعث و پیروزی رزمندگان اسلام در جبهه می‌مانم» را جامه عمل پوشانید. رضا روح‌الامین سرانجام به ضرب گلوله مزدوران ارتش بعث عراق در جبهه محمدیه در سن هجده سالگی در تاریخ دهم آذرماه سال ۱۳۵۹ هجری شمسی شربت شهادت را نوشید و به لقاءالله پیوست.

* 10 آذر در گذر تاریخ

* لغو قرارداد دارسی مربوط
به نفت جنوب توسط ایران (1311 ش)
اشاره:

در سال 1280 ش (1901 م) ویلیام دارسی، سرمایه‌دار انگلیسی، موفق به کسب امتیاز بهره‌برداری و لوله‌کشی نفت و قیر در سراسر ایران، به غیر از شمال و شرق کشور، به مدت شصت سال گردید. صاحب امتیاز، در تمام مدت قرارداد، از پرداخت مالیات، عوارض و حقوق گمرکی برای کلیه اراضی، ماشین آلات و وسائل و مواد لازمی که وارد کشور می‌کرد معاف شده بود. فعالیت‌های دارسی سرانجام پس از هفت سال منجر به دسترسی به چاه نفت عظیم مسجد سلیمان گردید و سود فراوانی نصیب صاحب امتیاز شد. پس از گذشت بیش از سی سال از انعقاد قرارداد، دولت ایران که مکرراً این امتیاز هنگفت را به ضرر مصالح منافع ایران اعلام کرده بود، آن را لغو کرد و خشم شرکت دارسی را برانگیخت. پس از لغو قرارداد دارسی، انگلستان شکایتی علیه ایران به جامعه ملل ارسال کرد و پس از منازعات بسیار، سرانجام قرارداد 1933 به جای دارسی به امضاء رسید. این قرارداد هرچند به وسعت دارسی نبود ولی به نظر اکثر کارشناسان، دارای معایبی به مراتب بیش از محاسن بود. معایب قرارداد 1933، اختلافاتی را بین ایران و شرکت نفت انگلیس به وجود آورد که در نهایت منجر به تنظیم قرارداد الحاقی گس - گلشائیان گردید. انگلستان تا سال‌ها بعد نیز بر نفت ایران خیمه زده بود تا این که با تصویب ملی شدن صنعت نفت، در 29 اسفند 1329، دست این استعمار پیر از این منبع خدادادی کوتاه شد.

* شهادت عالم نستوه و مجاهد آیت‌الله «سید حسن مدرس» به دستور «رضاخان» (1316 ش) اشاره:

آیت‌الله سیدحسن مدرس در حدود سال 1249 ش در قریه «سرابه کچو» از توابع زواره اردستان در استان اصفهان دیده به جهان گشود. سیدحسن در 14 سالگی به اصفهان عزیمت کرد و ده سال تمام در آنجا به بحث و تحقیق پرداخت. وی در سال 1272 ش به نجف اشرف هجرت نمود و به مدت هفت سال از محضر حضرات آیات علامه سیدمحمدکاظم یزدی، آخوند خراسانی و نیز میرزای بزرگ شیرازی استفاده نمود و به درجات بالای علمی دست یافت. سید حسن پس از اخذ اجازه اجتهاد، به اصفهان باز گشت و به تدریس فقه و اصول مشغول گردید. وی همزمان با اوج‌گیری نهضت مشروطه در ایران، وارد صحنه سیاست شد و از طرف علماء و مراجع شیعه به عنوان مجتهد طراز اول کشور برای نظارت بر قوانین مجلس شورای ملی انتخاب گردید. مدرس در سال 1290 ش، امور رسیدگی به مدرسه عالی سپهسالار (شهید مطهری) را به عهده گرفت و مشغول تدریس در این مدرسه گردید. در دوره‌های بعد، مبارزات مدرس، شکل دیگری به خود گرفت و او بارها با در نظر گرفتن منافع ملت با صاحبان قدرت، مخالفت ورزید که تحصن درحرم حضرت عبدالعظیم (ع) در اعتراض به دولت صمصام‌السلطنه بختیاری، مخالفت با قرارداد استعماری 1919 م و وثوق‌الدوله، اعتراض به کودتای انگلیسی رضاخان و نیز جمهوریت رضاخانی از آن جمله‌اند. با به قدرت رسیدن رضاخان، سیدحسن مدرس به عنوان دشمن شماره یک وی در مجلس، نسبت به زورمداری‌ها و قدرت‌ورزی‌های رضاخان مطرح شد و بر اثر سوء تدبیر سردار سپه، طرح استیضاح رضاخان را به تصویب رساند. در این میان رضاخان مترصد فرصتی بود که بتواند این روحانی آگاه و عالم را از سر راه خود بردارد. رضاخان پس از به دست گرفتن سلطنت و پس از آن که نقشه ترور مدرس را ناکام دید، او را در شانزدهم مهر 1307 دستگیر و به خواف و پس از مدتی به کاشمر از توابع خراسان تبعید نمود و پس از ده سال تبعید، مأموران شاه، وی را مسموم و سپس در دهم آذر 1316 ش در 67 سالگی، در حال نماز خفه کردند. قیام مدرس، نخستین جرقه نهضت ضد استبدادی و آخرین آن نبود. مدرس، مظهر مقاومت ملت و آن عده از نمایندگان مردم بود که به رمز توطئه و عمق فاجعه پی برده و معتقد به چاره کار قبل از وقوع حادثه بودند. قیام و مقاومت نستوه و حماسه‌آفرین مدرس در آن شرائط و جو اختناق

و ارباب، گرچه در لابلای حوادث مشروطیت به عنوان یک جریان فرعی مطرح شده است، ولی در مطالعه تاریخ نهضت‌های اسلامی، عنوان و جایگاه مستقل و درخشانی دارد. اندیشه‌های سیاسی مدرس را نه به عنوان یک اعتراض تاریخی بر یک جریان انحرافی، بلکه به صورت یک جریان و نهضت در ارائه تفکر درست و مایه‌دار سیاسی و انقلابی اسلام، و تجدید حیات سیاسی، باید تلقی نمود.

* اعلام لغو مصوبه

انجمن‌های ایالتی و ولایتی

در روزنامه‌ها به درخواست

امام خمینی(ره) (1341ش)

اشاره:

با اعلام تصویب لایحه انجمن ایالتی و ولایتی، علماء و مراجع که پی به ماهیت اصلی این طرح برده بودند، دست به افشای آن زدند. حضرت امام خمینی(ره) نیز با تعطیلی درس‌های خود، خواستار لغو این مصوبه شدند. سرانجام علماء تهدید کردند که اگر دولت، تصویب نامه جدید را لغو نکند، مردم اقدامات شدیدتری خواهند کرد.

به دنبال این تهدید، هیئت دولت در

یک نشست طولانی، تصویب نامه

مورخ 16 مهرماه 1341، مبنی بر حذف

قسم به قرآن برای نمایندگان، حذف قید اسلام

برای انتخاب شوندگان و حق رأی برای بانوان

در انجمن‌های ایالتی و ولایتی را لغو کرد.

پس از جلسه دولت، نتیجه آن در هشتم آذرماه

به اطلاع علماء رسید. این اقدام که در اثر فشار علماء

به دولت بود، موجی از خوشحالی را در میان مردم

به وجود آورد، اما حضرت امام، اطلاع رسانی

خصوصی را کافی ندانسته، خواستار اعلام همگانی آن

توسط رسانه‌های گروهی شدند. سرانجام

با فشار پی‌گیر روحانیت، دولت تسلیم شد و لغو این مصوبه را در 10 آذرماه 1341ش

در روزنامه‌ها اعلام کرد. این حرکت توانست

اولین پیروزی نهضت نوپای اسلامی را به دنبال آورد

و جامعه را به سمت طاغوت‌ستیزی سوق دهد. دستاورد نخستین گام قیام و مبارزه امام

با رژیم شاه را می‌توان در چند مورد مطرح کرد. گسترش بیداری و آگاهی

در میان قشرهای وسیعی از مردم مسلمان در زمینه مسائل سیاسی کشور؛ افشاگری و

نمایاندن ماهیت رژیم ضداسلامی شاه؛

توجه دادن مردم به خطرهای ناشی

از وابستگی رژیم به قدرت‌های جهانخوار؛ هشدار در زمینه خطر پنهانی صهیونیسم؛ ایجاد امید به پیروزی و شکستن افسانه

قدرت شاه و ساواک؛ کشانیدن مردم

به صحنه سیاسی کشور و حضور توأم

با هشیاری مردم در مسائل جاری و

از بین بردن حالت بی‌تفاوتی نسبت به

مسائل سرنوشت ساز؛ و ایجاد وحدت کلمه در بین مردم.

* اعلامیه حوزه علمیه قم

درباره چگونگی واکنش دولت در برابر اعتراضات مردمی (1356ش)

اشاره:

به مناسبت فرا رسیدن چهلمین روز

شهادت آیت‌الله سید مصطفی خمینی فرزند بزرگوار

حضرت امام(ره)، تظاهراتی از طرف دانشجویان

در داخل و خارج از کشور در اعتراض به رژیم برپا شد. در پی این وقایع، از سوی حوزه علمیه قم اعلامیه‌ای منتشر گردید که در آن ضمن تصریح حمایت حرکت‌های دانشجویی از نهضت اسلامی مردم به رهبری امام خمینی(ره)، از وحشی‌گری دستگاه حاکم به شدت انتقاد شده بود. در بخشی از این اعلامیه آمده بود: «تظاهرات اخیر و چشمگیر دانشجویان در آمریکا و اروپا و همزمان با آن، تظاهرات دانشجویان دانشگاه‌ها و عموم ملت ایران در سراسر کشور و به ویژه بزرگ‌ترین رفراندوم ضدحکومت با شرکت روحانیون، دانشجویان و عموم طبقات مختلف مردم در روز شهادت عالم مجاهد، حضرت آیت‌الله مصطفی خمینی، نمودار جنبش عظیم ملت و بیداری عموم و تنفر مردم نسبت به دستگاه خیانتکار و جبار حکومت ایران است.

* روز مجلس شورای اسلامی

اشاره:

بر اساس مصوبه مجلس شورای اسلامی

در سال 1372 ش، دهم آذرماه، سالروز شهادت مجاهد نستوه و اسوه بزرگ حق‌مداری و ظلم‌ستیزی، آیت‌الله سید حسن مدرس،

به عنوان روز مجلس نام‌گذاری شده است. انگیزه‌های اصلی این نام‌گذاری، حضور و مبارزات خستگی‌ناپذیر شهید مدرس

در سنگر مجلس شورای ملی، علیه استبداد و استعمار و نقش خاص و ویژه مجلس شورای اسلامی

در پاسداری و صیانت از راه پاک آن شهید والامقام

و همه شهدای راه خدا می‌باشد. اگر اندیشه‌ها و شیوه انقلابی مدرس از شرائط و مقتضیات زمانش

جدا شود، می‌تواند برای انقلاب اسلامی در هر زمان و شرائطی، دست مایه‌ای غنی و رهنمودی راهگشا باشد. به همین دلیل

است که با وجود طرح افکار سیاسی نو

در نهضت و انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی(ره)

و عمق مبانی اسلامی اهداف و اصول این انقلاب،

هنوز تازگی، اصالت و صلابت اندیشه‌های مدرس

به چشم می‌خورد و با نمود چشمگیر شخصیت رهبری انقلاب اسلامی، همچنان شخصیت مدرس، چشم‌ها و دل‌های شیفتگان

اندیشه‌های انقلابی اسلام را پر کرده است.

* درگذشت کامران شاهین فر معمار برجسته ایرانی و دبیر اول جامعه معماران ایران (1391ش)

* عراق از ایران به مناسبت تصرف سه جزیره به سازمان ملل متحد شکایت کرد(1350ش)

* در مجلس کویت علیه ایران نطق‌های تند ایراد گردید و

از طرف نمایندگان پیشنهاد شد که کویت باید با ایران قطع

رابطه کند(1350ش)

* سرکوب تظاهرات

شبانۀ مردم تهران و کشته و مجروح شدن بیش از هزار نفر (1357 ش)

8 صفر در گذر تاریخ

* وفات «سلمان فارسی»

صحابی بزرگوار پیامبر اسلام

(35 ق)

اشاره:

روزی معروف به سلمان فارسی از اهالی منطقه‌ی جی

در اصفهان بود که در ابتدا آئین زرتشتی و آتش‌پرستی داشت. وی بر اثر برخورد با دین مسیح

به آن گرایش پیدا کرد و در راه عزیمت برای یافتن کیش برتر، راهی شام و سپس حجاز گردید. او را در این زمان به عنوان برده‌ای خرید و فروش کردند و سال‌ها قبل از هجرت پیامبر اکرم(ص)، در مدینه به کارگری برای یک یهودی مشغول بود. سالیان اولیه‌ی حضور پیامبر(ص) در مدینه نیز با این ایام همراه بود و او توفیق حضور در جنگ‌های پیامبر(ص) را نیافت. سلمان فارسی سرانجام به دین اسلام مشرف شد و پس از آن که پیامبر(ص) او را سلمان نام نهاد از نزدیک‌ترین یاران رسول خدا(ص) گردید. سلمان فارسی از صحابه‌ی بسیار نزدیک پیامبر بزرگ اسلام(ص) و دارای علم ظاهر و باطن و بسیار فاضل و پرهیزکار بوده است. از کثرت تقرُّبی که نسبت به آن حضرت و خانواده‌ی عصمت و طهارت داشته، پیامبر(ص) درباره‌ی او فرموده است: «السَّلمانُ مِنَّا اهل البیت» سلمان از ما اهل‌بیت(ع) است. طرح حفر خندق در جنگ احزاب از جانب این صحابی بزرگ پیامبر اکرم(ص) بود. پس از رحلت پیامبر اکرم(ص) در زمان خلیفه‌ی دوم به حکومت مدائن برگزیده شد و تا پایان عمر به مدت 19 سال در این منصب بود. مرقد شریف این صحابی بزرگ پیامبر اسلام در مدائن، در پنج فرسخی بغداد، نزدیک طاق کسری قرار دارد.

* خلع «محمد

بن عبدالملک زیات» از وزارت

به دستور متوکل عباسی

(223 ق)

اشاره:

محمد بن عبدالملک زیات در دوره‌ی خلافت معتصم و واثق عباسی، وزارت را بر عهده داشت. وی تنوری ساخته بود که در آن میخ‌های آهنی وجود داشت و او مخالفین را در آن تنور شکنجه می‌داد. پس از واثق، متوکل عباسی به خلافت رسید. او پس از مدتی ابن زیات را از وزارت برکنار کرد و او را در داخل همان تنور حبس نمود. ابن زیات به مدت 40 روز در داخل تنور محبوس ماند تا این که جان سپرد.

* حمله‌ی آقامحمدخان قاجار

به گرجستان (1209 ق)

اشاره:

او پس از فتح کامل جنوب ایران در واقع مقر حکم رانی خویش را در تهران نهاد (آن را دارالخلافه نامید) در حالی که پایتخت وی هنوز ساری بود؛ والی گرجستان به پشتوانه هم کیشی با روس‌ها اعلام استقلال نمود بنابراین آقا محمد خان در آپریل ۱۷۹۵ (فروردین ۱۱۷۴) برای آراگلی خان نامه‌ای ارسال و اشتباهات گرجی‌ها در طی هشتاد سال گذشته را یاد آوری نمود و اعلام کرد در صورتی که والی گرجستان روابط خود را با روس‌ها قطع و از ایران اطاعت کامل نکند، به آنجا لشکر کشی خواهد نمود ولی آراگلی خان جواب نامه را نداد و خود را برای حمله با آقا محمد خان مجهز نمود. آقا محمد خان به گرجستان لشکر کشی کرد و با وجود مقاومت گرجی‌ها، آقا محمد خان در این نبرد پیروز میدان شد و آراگلی خان به تفلیس فرار کرد و آقا محمد خان قاجار برای یافتن او به تفلیس لشکر کشید. آراگلی خان همراه خانواده و بستگانش از تفلیس فرار کردند و به گرجستان غربی گریختن و آقا محمد خان تفلیس را فتح نمود. آقا محمد شاه قاجار فاجعه کرمان را در تفلیس اجراء کرد و دستور به قتل و تاراج مردم داد. عده زیادی از روحانیون را در رود

کورا غرق کردند و پنج هزار نفر از گرجی ها را اسیر و شهر را ویران نمودند .
آقا محمد خان پس از غارت مهمات و ذخایر جنگی آراگلی خان، از شهر خارج شد تا به دنبال آراگلی خان برود ولی با دریافت خبر طغیان اهالی شیروان که مصطفی خان دلو نماینده آقا محمد خان قاجار را به قتل رسانده بودند، به دشت مغان بازگشت . حاکم شیروان با آقا محمد خان پیمان دوستی و اطاعت داد و آقا محمد خان از تنبیه آنان صرف نظر نمود و با پانزده هزار تن از دختران و حتی پسران شهر که آنان را به اسارت گرفته بود به تهران بازگشت. اینان برای سوءاستفاده جنسی و نیز برای بردگی به ثروتمندان فروخته شدند.

* رحلت فقیه نامدار شیعه

آیت الله العظمی «سیدابوالقاسم خوئی» (1413 ق)

اشاره:

آیت الله سیدابوالقاسم خویی فرزند سیدعلی اکبر در شب پانزدهم ماه رجب سال 1317 ق در خانواده‌ای اهل علم و دانش و تقوی در شهرستان خوی دیده به جهان گشود و در 13 سالگی برای تحصیل علوم اسلامی عازم نجف شد. ایشان از کودکی و نوجوانی به هوش و ذکاوت و استعداد معروف بود. آیت الله خویی در 21 سالگی به درس خارج مشغول شد و از بزرگانی همچون آیات عظام:

کمپانی، عراقی، بلاغی، شیخ الشریعهی اصفهانی

و آقا سیدابوالحسن اصفهانی اجازه‌ی اجتهاد دریافت نمود. ایشان از جوانی به تدریس همت می‌ورزید و پس از اخذ اجتهاد، درس خارج خود را آغاز کرد.

محل درس آیت الله خویی پرجمعیت‌ترین درس حوزه‌ی نجف بود و فضیلتی بسیاری در حلقه‌ی درس این استاد بزرگوار حوزه پرورش یافتند. حضرات آیات عظام: ابوالفضل نجفی خوانساری، میرزا جواد تبریزی، حسین وحید خراسانی، سیدعباس خاتم یزدی، سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی، شهید سید محمدباقر صدر، سید محمود هاشمی شاهرودی، سید محمدحسین فضل الله و ده‌ها عالم بزرگ از جمله شاگردان این مرجع بزرگ شیعه در طول بیش از 60 سال تدریس می‌باشند.

ایشان در تدریس بسیار چیره دست بود و

با توانایی شگرفی آموزش می‌داد. هنگام تدریس،

شمرده، فصیح، منظم و مرتب سخن می‌گفت و با پرهیز از زیاده‌گویی و حاشیه‌پردازی، درس را فشرده و سنجیده ارائه می‌کرد.

از آیت الله خویی بیش از 25 دوره کتاب

در موضوعات مختلف بر جای مانده است که مُعْجَمُ رِجَالِ الْحَدِيثِ و تفصیل الطبقات الرواة

در 23 جلد در علم رجال، تَفَحَاتُ الاعْجَازِ فی رَدِّ

حُسْنِ الْاِيجَازِ در علوم قرآنی و

تکمله‌ی منهاج الصّالحین و... از آن جمله‌اند. معظم‌له هم‌چنین مؤسسات خیریه‌ای

در شهرهای مختلف دنیا دایر کرده است که شامل بناهای مسکونی، مسجد، حسینیه، کتابخانه، مدرسه و درمانگاه می‌باشد.

آیت الله خویی سرانجام در سن 96 سالگی

در حالی که از یک سال پیش از طرف حزب بعث

خونخوار عراق در کوفه تبعید بود،

در 8 صفر 1413 ق برابر با 17 مرداد 1371 ش

دار فانی را وداع گفت و در مسجدالخضراء

محل تدریس خود در نجف اشرف مدفون گردید.

1 دسامبر در گذر تاریخ

* فروپاشی اتحادیه

کشورهای اروپائی موسوم

به اتحاد مقدس (1825م)

* نخستین انتقال تصویر

به وسیله تلگراف بین برلین و وین (1927م)

* تصرف سرزمین فلسطین عربی توسط اردن (1947م)

* ورود ناوهای هسته ای آمریکا در جنگ ویتنام (1965م)